

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 35g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Codul vamal
al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000

CHIȘINĂU

31 martie 2017

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 35G/2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 23 martie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 31 martie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 231 punctul 6) și a sintagmei „*în decursul a 10 zile calendaristice de la data comunicării deciziei*” din alineatul (1) al articolului 273 din Codul vamal, ridicată de către Vitalie Moscalciuc, reprezentantul Întreprinderii Mixte „Efes Vitanta Moldova Brewery” S.A., în dosarul nr. 3-226/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 23 martie 2017 de către judecătorul Viorelia Varaniță din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 24 iunie 2016, Biroul Vamal Chișinău a întocmit 13 procese-verbale de constatare a contravenției prevăzute la art. 231 pct. 6) din Codul vamal în privința Î.M. „Efes Vitanta Brewery” S.A. și 13 procese-verbale de constatare a contravenției prevăzute la art. 287 alin. (14) din Codul contravențional în privința lui Vitalie Moscalciuc, persoană fizică cu funcție de răspundere în cadrul Î.M. „Efes Vitanta Brewery” S.A.

4. La 7 iulie 2016, Î.M. „Efes Vitanta Brewery” S.A. a depus o cerere în adresa Serviciului Vamal, prin care a solicitat anularea proceselor-verbale privind constatarea contravenției prevăzute la art. 231 pct. 6) din Codul vamal.

5. Prin scrisoarea din 14 iulie 2016, Serviciul Vamal a respins cererea, ca fiind depusă tardiv.

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 35G/2017

6. La 9 august 2016, Î.M. „Efes Vitanta Brewery” S.A. a înaintat o acțiune în contencios administrativ împotriva Biroului Vamal Chișinău, privind contestarea proceselor-verbale.

7. În cadrul ședinței de judecată din 31 ianuarie 2017, reprezentantul Î.M. „Efes Vitanta Brewery” S.A. a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 231 punctul 6) și a sintagmei „*în decursul a 10 zile calendaristice de la data comunicării deciziei*” din alineatul (1) al articolului 273 din Codul vamal.

8. Prin încheierea din 27 februarie 2017, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.”

10. Prevederile relevante ale Codului vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000 (republicat în M.O., 2007, ediție specială) sunt următoarele:

Articolul 228

Contravenția vamală

„Contravenție vamală înseamnă încălcarea reglementărilor vamale săvârșită prin *acțiuni sau inacțiuni care atrag răspunderi stabilite în Codul contravențional al Republicii Moldova și în prezentul cod.*”

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 35G/2017

Articolul 229

Răspunderea pentru contravenția vamală

„[...]”

(3) Persoanele fizice și persoanele cu funcție de răspundere sunt pasibile de răspundere contravențională în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova, **iar persoanele juridice și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică sunt pasibile de răspundere materială în conformitate cu prevederile prezentului cod.**”

Articolul 230

Tipurile de contravenții vamale cu răspundere contravențională

„Tipurile de încălcări ale regulilor vamale cu răspundere contravențională sunt prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova.”

Articolul 231

Tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială

„Sunt considerate încălcări a reglementărilor vamale pasibile de răspundere materială următoarele contravenții vamale:

[...]

6) depunerea declarației vamale sau a documentelor însoțitoare ce conțin date eronate despre regimul vamal, valoarea facturată, valoarea în vamă, tipul, codul, cantitatea sau originea mărfurilor transportate, dacă acest fapt conduce la exonerarea totală sau parțială de drepturi de import;

[...]”

Articolul 232

Sanționarea materială a contravențiilor vamale

„(1) **Persoanele juridice, persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică**, pentru comiterea contravențiilor vamale prevăzute la:

[...]

b/1) art.231 pct.6) sunt sancționate cu amendă de la 40% la 100% din valoarea obiectului contravenției sau cu confiscarea mărfurilor care au constituit obiectul contravenției, iar în cazul constatării contravenției de către organul vamal, în urma controlului ulterior, pentru declarațiile vamale repartizate pe culoarele galben sau roșu de control vamal și care au fost validate automat cu acordarea liberului de vamă, cu amendă de 4% din valoarea obiectului contravenției;

[...]”

Articolul 273

Atacarea deciziei organului vamal privind aplicarea de sancțiune persoanei fizice, persoanei juridice sau persoanei care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică

„(1) Decizia organului vamal privind aplicarea de sancțiune poate fi atacată de persoana fizică, persoana juridică sau de persoana care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, vizate în decizie, ori de avocatul sau reprezentantul lor **în decursul a 10 zile calendaristice de la data comunicării deciziei.**”

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 35G/2017

(2) Contestația împotriva deciziei organului vamal privind aplicarea de sancțiune cu răspundere materială **se depune inițial la Serviciul Vamal.**

[...]

(4) Dacă, din motive întemeiate, contestația nu a fost depusă în termenul prevăzut de prezentul articol, **Serviciul Vamal este în drept, la demersul persoanei vizate în decizie, precum și al avocatului sau al reprezentantului ei, să o repună în termen.**

[...]"

11. Prevederile relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (M.O., 2009, nr.3-6, art.15) sunt următoarele:

Articolul 17

Răspunderea contravențională a persoanei juridice

„[...]

(2) Persoana juridică răspunde contravențional în cazul în care norma materială din partea specială a cărții întâi prevede expres sancționarea ei.

(3) Dacă în partea specială a cărții întâi este prevăzută răspunderea contravențională a persoanei juridice, întreprinderea individuală răspunde ca persoană juridică.

[...]"

Articolul 287

Încălcarea regulilor vamale

„[...]

(14) Acțiunile care au ca scop exonerarea ilegală de drepturile de import și de export sau reducerea acestor drepturi se sancționează cu amendă de la 15 la 45 de unități convenționale.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

12. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că aplicarea concomitentă a art. 231 pct. 6) din Codul vamal și a art. 287 alin. (14) din Codul contravențional constituie o încălcare a principiului *non bis in idem*, deoarece aceste articole instituie răspunderea pentru una și aceeași faptă.

13. Adicional, autorul menționează că termenul de 10 zile, pentru parcurgerea procedurii prealabile, prevăzut în art. 273 alin. (1) din Codul vamal, este unul restrictiv, precum și creează abuzuri la calcularea lui, fapt ce îngreșează accesul la justiție.

14. În final, autorul excepției de neconstituționalitate susține că normele contestate încalcă dispozițiile articolelor 20, 21 și 53 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de Vitalie Moscalciuc, reprezentantul Întreprinderii Mixte „Efes Vitanta Moldova Brewery” S.A., în dosarul nr. 3-226/16, aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

19. Curtea observă că autorul excepției solicită controlul constituționalității art. 231 pct. 6) din Codul vamal prin prisma articolului 21 din Constituție.

20. De asemenea, autorul pretinde că sintagma „în decursul a 10 zile calendaristice de la data comunicării deciziei” din art. 273 alin. (1) din Codul vamal contravine art. 20 și art. 53 din Constituție.

21. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 231 din Codul vamal au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la critici de neconstituționalitate similare, instanța de contencios constituțional pronunțând, în acest sens, Decizia nr. 6 din 19 ianuarie 2017, prin care a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate invocată.

22. Prin decizia menționată, Curtea a reținut că dispozițiile contestate, raportate la prevederile art. 287 din Codul contravențional, nu sunt de natură să aducă atingere principiului *non bis in idem*. În context, Curtea a reținut că ambele forme de răspundere – conform Codului vamal și Codului contravențional – au individualitatea lor distinctă în raport cu subiecți diferiți.

23. Astfel, Curtea a constatat că, potrivit articolului 229 din Codul vamal, **persoanele fizice și persoanele cu funcție de răspundere** sunt pasibile de răspundere contravențională în conformitate cu prevederile Codului contravențional, iar **persoanele juridice și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui ca persoană juridică** sunt pasibile de răspundere materială în conformitate cu prevederile Codului vamal.

24. De asemenea, Curtea a observat că articolul 287 din Codul contravențional nu prevede sancționarea persoanei juridice. Iar, după cum rezultă din articolul 17 alin. (2) din Codul contravențional, persoana juridică

răspunde contravențional în cazul în care norma materială prevede expres sancționarea ei.

25. Prin urmare, Curtea a reliefat că legiuitorul a instituit criterii care permit efectuarea distincției la calificarea faptei în baza Codului vamal sau în baza Codului contravențional, și anume în funcție de subiectul răspunderii.

26. Cu referire la termenul de 10 zile pentru parcurgerea procedurii prealabile, în jurisprudența sa Curtea a menționat că necesitatea asigurării accesului efectiv la justiție nu poate fi considerată însă ca reprezentând un obstacol pentru instituirea, prin lege, a unor condiții de admisibilitate pentru cei care doresc să supună cauza lor judecării instanțelor judecătorești (HCC nr. 14 din 15 noiembrie 2012, § 69).

27. În același context, și Curtea Europeană a menționat *că accesul la justiție poate fi limitat, în special prin instituirea condițiilor de admisibilitate, domeniu în care statul se bucură de o anumită marjă de apreciere*. Aceste limitări trebuie să urmărească un scop legitim, asigurându-se o proporționalitate între interesul persoanei și scopul legitim urmărit (Hotărârea CEDO *Guérin v. Franța*, 29 iulie 1998).

28. De asemenea, Curtea Europeană a statuat că *folosirea termenelor limitative (de prescripție sau de decădere dintr-un drept dacă nu este exercitat) urmărește un scop legitim în interesul general*. Durata termenului este o chestiune asupra căreia statul are o marjă de apreciere, cu condiția ca termenul să nu fie atât de scurt, încât să fie inacceptabil (Hotărârea CEDO *J.A. Pye (Oxford) Ltd și JA. Pye (Oxford) Land Ltd v. Regatul Unit*, 30 august 2007).

29. Totodată, Curtea constată că alegațiile autorului referitoare la abuzurile comise de organul vamal la calcularea termenul de 10 zile din data comunicării deciziei privind aplicarea răspunderii materiale se încadrează în sfera unei problematice care excedează controlului de constituționalitate a dispozițiilor legale invocate.

30. Ținând cont de cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 231 punctul 6) și a sintagmei „*în decursul a 10 zile calendaristice de la data comunicării deciziei*” din alineatul (1) al articolului 273 din Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000, ridicată de către Vitalie Moscalciuc, reprezentantul Întreprinderii

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 35G/2017

Mixte „Efes Vitanta Moldova Brewery” S.A., în dosarul nr. 3-226/16, pendinte la Judecătoria Chişinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Preşedinte

Alexandru TĂNASE

*Chişinău, 31 martie 2017
DCC nr. 30
Dosarul nr. 35g/2017*